

اخلاق، هنر حسابداران

محمد جواد صدیقیان^{۱*}

سید علی حسینی^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۲۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۰۴/۳۰

چکیده

امروزه شاهد انجام مطالعات زیادی درخصوص ارزش و اهمیت رعایت موضوعات اخلاقی در همه کسب و کارها هستیم. رعایت اخلاق در حسابداری نیز از این قاعده مستثنی نبوده و در این حوزه نیز اقدامات ارزشمندی صورت گرفته است. اهمیت پرداختن به این موضوع وقتی دوچندان می شود که متوجه ایجاد بحران های ناشی از خلا رعایت اصول اخلاقی و بیگانه بودن برخی از اعضای حرفه با آن شویم. بسیاری معتقدند برخی بی اخلاقی ها در حرفه حسابداری و حسابرسی باعث وقوع رسوایی در شرکت انرون شد. رسوایی ای که از آن به عنوان بزرگترین ورشکستگی تاریخ آمریکا در اوایل هزاره سوم نام برده می شود. حسابداری در دنیای پیشرفته اقتصادی امروز حرفه ای است حیاتی، زیرا محیط اقتصادی جاری بدون آن نمی تواند وجود داشته باشد و یا دچار مشکلات اساسی می شود. بی شک حرفه حسابداری بدون رعایت اخلاق نمی توان جایگاه خود را حذف کند چرا که بقای این حرفه به اعتماد استفاده کنندگان از خدمات آن وابسته است و بدون جلب اعتماد استفاده کنندگان، ارائه خدمات از سوی حسابداران بی فایده است. این مطالعه تلاش دارد تا الزام توجه به هنر اخلاق در حرفه حسابداری را متذکر شود و در حد امکان باعث شناخت بیشتر اهمیت این موضوع در حرفه حسابداری شود. در این راستا، در ابتدا با بیان تعریفی از اخلاق به صورت عام و انواع آن به موضوع اخلاق در حسابداری پرداخته و با بیان اصول بنیادی اخلاق حرفه ای در حسابداری که توسط فدارسیون بین المللی حسابداری به همه اعضای این حرفه توصیه شده است خواهیم پرداخت.

واژگان کلیدی

اخلاق حرفه ای، حسابداری، عملکرد اخلاقی

۱. مدیر گروه دانشگاه فنی و حرفه ای استان یزد، دانشکده فنی شهید صدوقی، یزد، ایران.

۲. دانشجو کارشناسی دانشگاه فنی و حرفه ای استان یزد، دانشکده فنی شهید صدوقی، یزد، ایران.

۱- مقدمه

پژوهش‌های زیادی در خصوص اخلاق و آموزش اخلاق در حسابداری انجام شده است که تمرکز اصلی این پژوهش‌ها بر استدلال و قضاوت‌های آن است، در حالی که بررسی مسائل اخلاقی در محیط کاری حسابداران، نتایج واقعی و مرتبط‌تری را نشان می‌دهد. با توجه به اهمیت این موضوع در حرفه حسابداری و تاثیر آن در پیشرفت حرفه و حسابداران شاغل در آن لازم است تا در این خصوص برنامه ریزی صورت گیرد. (گرکر و ایمر، ۲۰۲۱)

اخلاق برنامه‌ریزی شده، یکی از زیرمجموعه‌های اخلاق حرفه‌ای است که خود این اخلاق نیز زیرمجموعه‌ی بزرگتری به نام اخلاق کاربردی محسوب می‌شود. این هنر حرفه‌ای امروزه مورد توجه بسیاری از صاحب‌نظران برنامه‌ریزی قرار گرفته است. ادبیات اخلاق حرفه‌ای در برنامه‌ریزی نظیر عرصه‌های دیگر اخلاق کاربردی در حال رشد است و مدام جنبه‌های تازه‌ای از آن آشکار می‌گردد؛ اما بحث‌های مطرح شده در عرصه‌ی اخلاق حرفه‌ای در برنامه‌ریزی با ابهام‌های معنایی همراه است که ضرورت تدوین کدهای اخلاقی و بازبینی آنها به فراخور نیازها و شرایط تغییر‌یابنده را مطرح می‌کند. (ملک‌پوراصل و دستواره، ۱۳۹۸)

کسب این هنر موضوع مهمی در حسابداری است و برای سازماندهی آن، داشتن الگویی متناسب با شرایط فرهنگی و اسلامی ایران ضروری است. اخلاق می‌تواند به عنوان شاخه‌ای از فلسفه به میزان نگرانی در مورد رفتار انسان در خصوص درست و بدون خطا بودن کارها، نیکی و بدی، نیت و عواقب چنین اقدام‌هایی تعریف شود. دامنه اخلاق در حد رفتارهای فردی تلقی می‌شود، اما رفتارهای فردی هنگامی که در سطح جامعه یا نهادهای اجتماعی تسری پیدا می‌کند، به‌نوعی به اخلاق جمعی تبدیل می‌شود که ریشه در فرهنگ جامعه می‌دواند و خود نوعی وجه غالب می‌یابد که جامعه را با آن میتوان شناخت. (نمازی، روستامیمندی و رجب‌دری، ۱۳۹۶)

رایج‌ترین راه برای اطمینان از کنترل فساد در سطوح فردی و سازمانی، تعمیق اخلاقیات در سازمان‌ها و جامعه است. لازم است به بررسی اهمیت اخلاق در حرفه حسابداری بپردازیم که برای وجود این اهمیت دلایل زیادی وجود دارد: ۱- حسابداران موظف به حفظ منافع جامعه و همچنین اعتبار حسابرسی را بر عهده دارند که نباید دستیابی به منافع شخصی این وظایف را تحت تاثیر خود قرار دهد، ۲- هر حسابدار باید هم به نیازهای صاحبکار اهمیت دهد و هم وظیفه اعتباردهی به صورت‌های مالی را به بهترین نحو انجام دهد؛ زیرا حسابداران موظف به اظهارنظر در مورد صورت‌های مالی هستند و به اطلاعاتی حساس و محرمانه دسترسی خواهند داشت، ۳- حسابداران حرفه‌ای باید وظایف خود را مطابق با استانداردهای حرفه‌ای حسابداری انجام دهند و به اجرای دقیق و ماهرانه مطابق با معیارهای از پیش تعیین شده از جمله بی‌طرفی، صداقت و استقلال بپردازند که لازم است برای رعایت این گونه معیارها یک حسابدار رسمی حرفه‌ای با استانداردهای حرفه‌ای و تکنیکی آشنایی کافی داشته باشد. (ابدالی‌لرکی، ۱۳۹۵)

۲- مفهوم اخلاق

در فرهنگ دهخدا، از اخلاق به دانش بد و نیک خویشا تعریف شده است. در این فرهنگ، علم اخلاق عبارتست از علم معاشرت با خلق و آن از اقسام حکمت عملیه است و آن را تهذیب اخلاق و حکمت خلقیه نیز نامند. (ابدالی لرکی، ۱۳۹۵)

در همین راستا اخلاق را هنجاری می‌نامند که از چگونگی بودن و چگونگی زیستن صحبت میکند و از آنجا که اخلاق به عنوان مطالعه فلسفی رفتار انسان می‌باشد، بنابراین به بررسی و شناخت اصول اخلاقی، اصولی که دلایل منطقی معمول در جهت تشویق افراد برای انجام عملی را ایجاد میکند، می‌پردازد؛ به عبارت دیگر علم اخلاق، مجموعه‌ای از اصول اجتماعی است که هنجارها و ناهنجارها، صفات و ویژگی‌های خوب و بد و رفتارهای پسندیده و ناپسند را مورد بررسی قرار میدهد. (دارابی، مخمل‌باف و هادی‌نیا، ۱۳۹۷)

میتوان اضافه کرد اخلاق و علم اخلاق یعنی مجموعه دستورالعمل‌هایی که امکان زیست اخلاقی را برای فرد و جامعه فراهم می‌آورند. در همه‌ی عرصه‌های حرفه‌ای هدف اصلی، حفظ اعتبار و کمک به بالا بردن کارایی آن است دانش اخلاق شاخه‌ای از علوم انسانی است، این شاخه از علوم انسانی یکی از برترین صقاتی است که یک فرد می‌تواند داشته باشد. (ملک‌پوراصل و دستواره، ۱۳۹۸)

در همین راستا اخلاق تعیین کننده مرزهایی است که به وسیله آنها افراد با جهان ارتباط برقرار میکنند که این امر چگونگی انجام تجارت و چگونگی برخورد با دیگران و ملاحظه‌های مربوط به محیط را شامل میشود. (دادنوش‌فر، محسنی و قاسمی، ۱۴۰۰)

ریشه کلمه اخلاق، کلمه یونانی «خلاقیات» میباشد که مفهوم آن خصایص و رفتار انسان میباشد. محققین تعریفی محدود و تعریفی گسترده از اخلاق حسابداری بیان نمودند تعریف محدود اخلاق حسابداری، به عنوان دیدگاهی است که از آیین رفتار حرف‌های مجامع برگرفته شده و تعریف گسترده اخلاق حسابداری فراتر از آیین رفتاری بوده و صرفاً به بایدها و نبایدهای خاص اشاره نمی‌کند، بلکه دامنه گسترده‌ای از تصمیم‌گیری‌های اخلاقی و تصمیم‌گیری‌های مربوط به انتخاب روش‌ها سیاستگذاری‌ها را در حسابداری شامل می‌شود. (عبدلی و ابراهیمی، ۱۳۹۶)

عملکرد اخلاقی افراد به چهار بخش تقسیم می‌شوند که شامل ۱- حساسیت اخلاقی ۲- قضاوت اخلاقی ۳- نیت اخلاقی ۴. رفتار اخلاقی است. اخلاق حسابداری یکی از موضوعات مهم است زیرا حسابداران پرسنل کلیدی هستند که میتوانند دستیابی به صورت مالی صورت سود و زیان، ترازنامه و صورت جریان‌های نقدی داشته باشند. (سپهری، ۱۳۹۸)

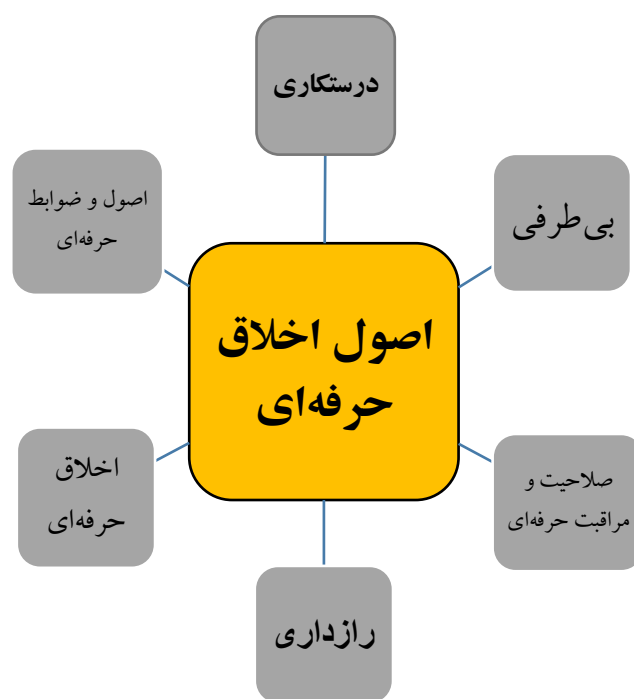
از دیدگاه مالی، حرفه حسابداری یکی از حرفه‌های ساختار یافته و منظم است و به دلیل نوع و ماهیت خدماتی که به ارائه می‌رساند، باید اعتبار و اعتماد عمومی جامعه را بدست گیرد. دستیابی به این اعتبار و اعتماد و تقویت آن، به پای بندی فکری و عملی اعضای حرفه به ضوابط رفتاری و اخلاقی آن بستگی دارد. از همین جهت، اخلاق حسابداری برای

حسابداران حرفه‌ای و کسانی که به خدمات حسابداری تکیه دارند، اهمیت زیادی دارد و در این حرفه باید اعضا را ملزم به رعایت اصول اخلاقی کرد تا از سطحی از خویشتن‌داری برخوردار شوند. (عبدلی و ابراهیمی، ۱۳۹۶)

اخلاق حرفه‌ای عبارت است از اصول و معیارهای اخلاقی که توسط سازمان‌ها بر اساس الگوهای اخلاقی تدوین شده و تمامی اعضای سازمان ملزم به رعایت این اصول که هدایت‌گر رفتار آنان می‌باشد، هستند. اخلاق حرفه‌ای تمامی مباحث مربوط به استانداردهای اخلاقی در حرفه‌های مختلف مثل حقوق، پزشکی، فلسفه، حسابداری و ... را پوشش می‌دهد و آنها را طبقه‌بندی می‌کند باید توجه داشت که اخلاق حرفه‌ای صرفاً به مفهوم بکارگیری روش‌های فلسفی خاص در کار حرفه‌ای نیست؛ زیرا تمامی اعتقادات و نظریه‌ها مثل هم نیستند و این امر باعث می‌شود که فرد دست به انتخاب بزند و بر اساس اصول و کدهای اخلاق حرفه‌ای و شرایط تصمیم‌گیری نماید. (بیرجندی، خدای‌پور، پورحیدری، ۱۳۹۷)

۳-۱- اصول بنیادی اخلاق حرفه‌ای در حسابداری

اصول اخلاقی حرفه‌ای یک حسابدار و حسابرس را می‌توان به چند دسته تقسیم کرد:

نمودار (۱) محقق ساخته

۳-۱-۱- درستکاری

از گذشته تاکنون افراد درستکار، مورد اعتماد عام مردم و مدیران بوده‌اند یک حسابدار حرفه‌ای در انجام خدمات و امور خود باید درستکار باشد و صلاحیت خود را نشان دهد.

۲-۳-بی طرفی

حسابدار نباید فکر منافع خود و یا شخص دیگری باشد باید وظیفه خود را به بهترین نحوه ممکن انجام بدهد. حسابدار حرفه‌ای باید بی طرف باشد، طرفدار جبهه خاصی نباشد و نباید اجازه دهد هیچ گونه پیش‌داوری، جانب‌داری، تضاد منافع یا نفوذ دیگران و بی طرفی او را در ارائه خدمات حرفه‌ای مخدوش کند.

۳-۳-صلاحیت و مراقبت حرفه‌ای

حسابدار حرفه‌ای باید خدمات حرفه‌ای خود را با دقت، شایستگی و پشتکار انجام دهد. وی همواره موظف است میزان دانش و مهارت حرفه‌ای خود را در سطحی نگه دارد که بتوان اطمینان حاصل کرد، خدمات وی به گونه‌ای قابل قبول و مبتنی بر آخرین تحولات در حرفه و قوانین و مقررات ارائه میشود.

۴-۳-رازداری

حسابدار حرفه‌ای باید به محرمانه بودن اطلاعاتی که در جریان ارائه خدمات حرفه‌ای خود به دست می‌آورد توجه کند و نباید چنین اطلاعاتی را بدون مجوز صریح صاحب کار یا کارفرما، استفاده یا افشا کند؛ مگر آنکه از نظر قانونی یا حرف‌های حق و یا مسئولیت افشای آن را داشته باشد.

۵-۳-رفتار حرفه‌ای

حسابدار حرفه‌ای باید به گونه‌ای عمل کند که با حسن شهرت حرف‌های او سازگار باشد و از انجام اعمالی که اعتبار حرفه او را مخدوش می‌کند، پرهیزد و دوری کند.

۶-۳-اصول و ضوابط حرفه‌ای

حسابدار حرفه‌ای باید خدمات حرفه‌ای را مطابق اصول و ضوابط حرفه‌ای انجام دهد و همچنین درخواست‌های صاحبکار یا کارفرمای خود را به گونه‌ای با مهارت و دقت انجام دهد که با الزامات درستکاری، بیطرفی و نیز استقلال حسابداران حرفه‌ای مستقل، سازگار باشد. (بیرجندی، خدای‌پور و پورحیدری، ۱۳۹۷)

اخلاق و علم اخلاق یعنی مجموعه دستورالعمل‌هایی که امکان زیست اخلاقی را برای فرد و جامعه فراهم می‌آورند. در همه‌ی عرصه‌های حرفه‌ای هدف اصلی، حفظ اعتبار و کمک به بالا بردن کارایی آن است. (ملک پور اصل و دستواره، ۱۳۹۸)

۴-الگوی توسعه اخلاق در حسابداری

الگوی ارائه شده شامل چهار سازه است: ۱-سازه فردی ۲-سازه اجتماعی ۳-سازه اقتصادی و سازمانی ۴-سازه زیست‌محیطی

نمودار (۲) محقق ساخته

۱-۴-سازه فردی

سازه فردی بیانگر ویژگی‌هایی است که برای رسیدن به نقطه مطلوب در سازمان، وجود آن در روحیه‌های فردی و شخصیت یک حسابدار ضروری است.

۲-۴-سازه اجتماعی

سازه اجتماعی به مواردی اشاره دارد که وجود آن برای ارتباط اجتماعی مطلوب حسابدار در راستای اهداف سازمان، در روحیه‌ها و اعمال وی ضروری است.

۳-۴-سازه اقتصادی و سازمانی

سازمانی به گونه عمومی شامل موارد مرتبط با موضوع‌های مالی و اقتصادی است و ویژگی‌های منحصر به فرد یک حسابدار را در سازمان تشریح مینماید.

۴-۴-سازه زیست محیطی

سازه زیست محیطی بیانگر مواردی است که برای حفظ محیط پیرامونی و توسعه پایدار، رعایت آن در سازمان ضرورت دارد و حسابدار نیز به عنوان یک عنصر مهم در سازمان، میتواند در راستای رسیدن به آن اهداف گام بردارد. (رجب‌دري، نمازی و روستامیمندی، ۱۳۹۶)

۵-پرورش و برنامه‌ریزی اخلاق

برای تعیین دانش مورد نیاز فردا میتوان از علم آینده‌پژوهی استفاده نمود. ارزش آینده‌پژوهی بیش از آنکه به درست بودن پیشبینی‌ها باشد، به مفید بودن آن در برنامه‌ریزی و باز کردن ذهن‌ها برای توجه بیشتر به فرصتها و تهدیدها و تغییر

خط‌مشی است و ما را وادار می‌سازد تا با رهیافتی روش‌مند، فرصت‌ها و تهدیدهای ممکن و محتمل را پیش‌بینی کنیم و درباره چگونگی پرداختن به آن بیندیشیم و تصمیم بهتری بگیریم. (صدیقیان و همکاران، ۱۴۰۰)

بررسی‌ها حاکی از آن است که در رشته حسابداری آموزش‌های دانشگاهی با فاصله گرفتن از نیازهای واقعی بازار کار نتوانسته به رسالت آموزشی خود جامه‌عمل ببوشاند و در در اغلب موارد فارغ‌التحصیلان دانشگاهی جهت آماده شدن برای پذیرش و قبول وظایف محوله نیاز به آموزش‌های اضافی دارند. آموزش‌هایی که بتوانند دانش‌آموختگان را به صلاحیت‌های اخلاقی برای تصمیم‌گیری حرفه‌ای مجهز نمایند در برنامه درسی رشته حسابداری پیش‌بینی نشده است و این همان خلا موجود بین محیط حرفه‌ای و محیط دانشگاهی رشته حسابداری است. (ثقفی، قربانی‌زاده و رستگارمقدم، ۱۴۰۰)

از این رو نقش دانشگاه و دانشگاهیان در ترویج و نهادینه کردن اخلاق حرفه‌ای انکار نشدنی است، زیر دانشجویان در آن محیط، آموزش‌های لازم را فرا می‌گیرند؛ بنابراین محیط‌های آموزشی و دانشگاهی باید با توجه ویژه به اخلاق، برای تربیت مدیران فردا کارهایی انجام دهند همچون گنجاندن سرفصل اخلاق در رشته حسابداری آگاه کردن دانشجویان از نقش کلیدی حسابداران در سازمان‌ها می‌توان اشاره کرد. (رجب‌دري، روستامیمندی و اسوده، ۱۳۹۵)

آموزش حسابداری نمی‌تواند بدون حادثه از این بحث گذر کند، سیستم آموزش حسابداری، ارزش‌های پولی را به عنوان نقطه پایان در خود ارتقاء می‌دهد. نقش جایگزین پولی به عنوان مرداب موجب می‌شود نیازهای اجتماع و انسان نادیده گرفته شود. (اقدام‌مزرعه، نیکومرام و بنی‌مهد، ۱۳۹۶)

مفهومی که می‌تواند در گسترش اخلاق حرفه‌ای حسابداری نقش مؤثری داشته باشد و کمتر مورد توجه واقع شود، خودکارآمدی است. خودکارآمدی، به معنای قضاوت افراد درباره توانایی‌های خود در سازماندهی و اجرای فعالیت‌های عملی مورد نیاز برای دستیابی به انواع عملکرد است. در تعبیری دیگر، خودکارآمدی به صورت باور افراد از قابلیت‌های خود برای موفقیت در یک شرایط خاص تعریف می‌شود. (نمازی و رجب‌دري، ۱۴۰۰)

اخلاق مبحث مشترک و مورد نیاز در تمام حرفه‌های فعال در دنیا است زیرا چنانچه در یک حرفه، اخلاق حرفه‌ای وجود داشته باشد، آن حرفه پیشرفت خواهد کرد و گرنه باید منتظر نابودی آن حرفه بود. (رستگارمقدم، ۱۴۰۰)

۶- جایگاه اخلاق در حسابداری

اخلاق در حسابداری یکی از موضوعات مهم است زیرا حسابداران پرسنل کلیدی هر سازمان بوده و می‌توانند به اطلاعات سه صورت مالی صورت سود و زیان، ترازنامه و صورت جریان‌های نقدی دسترسی داشته باشد. حسابداری اخلاقی در درجه اول رشته‌ای از اخلاق کاربردی می‌باشد که بخشی از اخلاق تجاری و اخلاق انسانی نیز است. به همین منظور می‌توان گفت اخلاق در حسابداری چکیده‌ای از مطالعه ارزش‌های اخلاقی و احکام است. (سپاسی، ۲۰۱۹)

رعایت ارزش‌های اخلاقی در پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی می‌تواند بر آگاهی و رفتار حرفه‌ای، فرهنگ سازمانی، کنترل محیط و همچنین در پیشگیری از فساد مالی نقش مهمی داشته باشد که حوزه بحث در مطالعه حاضر می‌باشد.

شواهد مطالعات اخیر نشان دهنده این است که اخلاق حرفه‌ای شاخص اندازه‌گیری رفتار مناسب و ابزاری برای تعیین روابط درست و نادرست است. (دارابی، مخمل‌باف و هادی‌نیا، ۱۳۹۷)

در همین راستا جایگاه اخلاق در حسابداری به سه دسته زیر تقسیم‌بندی و به توضیح میرسد:

نمودار (۳) محقق ساخته

۱-۶-۱ اخلاق فردی

در جامعه‌ای که اخلاق در سطوح مطلوبی قرار ندارد، در سطوح فردی شاهد مشکلاتی خواهیم بود از این قرار تقویت سیستم رابطه‌گرایی، بی‌اعتنایی، دل‌سردی و کناره‌گیری کارکنان و کم‌کاری‌های پنهان و آشکار، رشوه‌خواری و فساد اداری از این قبیل از مشکلات و ضعف‌ها خواهد بود.

۲-۶-۱ اخلاق گروهی

اثرها و پیامدهای گروهی ضعف اخلاق در جامعه عبارت‌اند: ترجیح منافع گروهی بر منافع سازمانی، تقویت روابط غیررسمی منفی در گروه‌های کاری، احساس وفاداری به گروه نه به سازمان، مشارکت نکردن گروه‌ها در تصمیم‌گیری‌های سازمان، تشکیل باندهای ویرانگر به منظور توجیه مخفی کاری‌ها و حمایت از یکدیگر در جهت نقص قانون و رعایت نکردن اخلاق در سازمان و... .

۳-۶-۱ اخلاق سازمانی

طبیعتاً ضعف اخلاق و اثرهای فردی و گروهی در سازمان‌ها نیز تاثیرگذار خواهد بود. اثرها و پیامدهای سازمانی ضعف اخلاق، شامل این نمونه‌هاست: مسئولیت نپذیرفتن و پاسخ‌گو نبودن به نیازهای جامعه، انعکاس تصویر ذهنی نامطلوب از سازمان در جامعه، کاهش اثربخشی، کاهش کارایی و در نتیجه بهره‌وری سازمانی، کاهش عمر مفید سازمان و تضعیف

نظام شایسته سالاری در سازمان و افزایش روند ریزش نیروی انسانی متخصص. (رجب‌دري، روستامیمندی و آسوده، ۱۳۹۵)

تمرکز بر منافع عمومی بعنوان وظیفه‌ای است که دیدگاه اخلاقی را در بر می‌گیرد و اجازه می‌دهد حساب‌رسان و حسابداران برای اتخاذ تصمیمات حرفه‌ای متعادل شوند و بهترین تصمیم‌ها را بگیرند. (کیرادو، ۲۰۲۱)

نتیجه‌گیری

مطالعه فوق جایگاه و ارزشمندی اخلاق را برای حسابداران و سازمان‌ها ثابت کرد. از تعاریف ذکر شده اخلاق و تاثیر آن میتوان گفت اخلاق هنری است که از ابتدا دوران تحصیل تا ورود به حیطه کاری نیاز به پرورش و رشد دارد زیرا اخلاق درسی است که با اموختن آن میتوان پله‌های ترقی را ابتدا برای سازمان و دوم برای خودمان برداریم. اگر این کار به خوبی انجام گیرد میتوان گفت فرد بیشترین تلاش خود را برای موفقیت خویش انجام داده است.

در این مقاله مشخص شد که رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای، هنری برای حسابداران حرفه‌ای و بسیار مهم و مورد توجه عام مردم و مدیران است؛ زیرا حرفه حسابداری حرفه‌ای است که حسابداران باید اعتماد مردم و مدیران را به خود جلب کنند تا بتوانند هنر خود را در این راستا به نمایش بگذارند. اعتماد به خدمات، تابع اعتماد به ارائه‌کننده و آن نیز تابع درستکاری و پایبندی به اصول اخلاقی است؛ بنابراین، توجه به تأثیر مطلوب ارزش‌های اخلاقی بر حسابداری و گزارشگری مالی ضروری به نظر می‌رسد. حرفه‌ی حسابداری مبتنی بر اصول اخلاقی و فرهنگی حسابداری است و حسابداران دارای مسئولیت اجتماعی هستند.

اخلاق حرفه‌ای که زیر مجموعه‌ای از اخلاق کاربردی است، قلمرویی است که در چند دهه اخیر مورد توجه فراوان قرار گرفته است. اخلاق، صفتی ترجیحا ذاتی و فطری است؛ زیرا از زمان خردسالی با آن روبرو بوده و کسب و پرورش آن به محیط اجتماعی و خانوادگی هر فرد نیز بستگی دارد. پس از ورود به جایگاه ارزشمند تحصیل این مسئولیت سنگین بر عهده مراکز آموزشی است. فراهم کردن محیطی مناسب برای پویایی و شکوفایی استعدادها باعث میشود، فرد پس از ورود به حیطه کاری خود، فردی موفق و سربلند باشد. یکی از دغدغه‌های مدیران در سطوح مختلف، چگونگی ایجاد محیط مناسب برای شاغلان می‌باشد تا افراد با حس مسئولیت و تعهد کامل کار کرده و اصول اخلاقی حرفه‌ای را رعایت کنند. یک حسابدار برای اینکه بتواند حسابدار خوب و سرشناسی باشد باید این اصول عملکرد را رعایت کند. اصول اخلاق حرفه‌ای که مکمل و تکمیل‌کننده عملکرد اخلاقی است و باید به یقین رعایت شود. ارزش اخلاق در همه زمینه‌ها از جمله کسب و کار اهمیت بسزایی دارد.

ملاحظات اخلاقی

در این پژوهش با معرفی منابع مورد استفاده، اصل اخلاقی امانت داری علمی، رعایت و حق معنوی مؤلفین آثار محترم شمرده شده و سایر اصول اخلاق علمی همچون رازداری و نقل قول رعایت شده است.

منابع

- 1) Kiradoo, Giriraj, Ethics in Accounting: Analysis of Current Financial Failures and Role of Accountants (2020). International Journal of Management (IJM), 11 (2), pp. 241-247, 2020,
- 2) Sepasi S. Accounting Ethics. Int. J. Ethics Soc. 2019; 1 (2):23-29
- ۳) ابدال لرکی حدیث، ۱۳۹۵، جایگاه اخلاق در حسابداری و حسابرسی، کنفرانس بین‌المللی ایده‌های نوین در مدیریت اقتصاد و حسابداری.
- ۴) اقدام‌مزرعه یعقوب، نیکومرام هاشم، بنی مهد بهمن، (۱۳۹۶). دموکراسی و توسعه حسابداری، حسابداری مدیریت، ۱۰(۳۲)، ۷۱-۸۰.
- ۵) باباجانی جعفر، ثقفی علی، قربانی زاده وجه‌الله، رستگار مقدم هیوا، (۱۴۰۰). اعتبارسنجی مدل سه بعدی آموزش صلاحیت‌های اخلاقی در رشته حسابداری مطالعات تجربی حسابداری مالی. 18(70), 1-25.
- ۶) بیرجندی حمید، خدای‌پور احمد، پورحیدری امید، ۱۳۹۷، بررسی تأثیر اخلاق حرفه‌ای بر تردید حرفه‌ای حسابرس، نشریه علمی حسابداری مدیریت (۴۲)-۲۵-۰۹
- ۷) دادنوش فر علی، محسنی عبدالرضا، قاسمی مصطفی، ۱۴۰۰، فرا تحلیل عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری اخلاقی در حرفه حسابداری و حسابرسی، دو فصل‌نامه علمی حسابداری دولتی (۱۴۳-۱۴۶)-۸-۲
- ۸) دارابی رویا، مخمل‌باف احمد، هادی‌نیا فریبا، ۱۳۹۷، جایگاه اخلاق در پیاده سازی استانداردهای بین‌المللی حسابداری، مطالعات نوین کاربردی در مدیریت اقتصاد و حسابداری، ۱۱(۱)، ۶۲-۴۹.
- ۹) رجب‌دردی حسین، روستامیمندی اعظم، آسوده زیبا، ۱۳۹۵. بررسی پایداری دانشجویان کارشناسی حسابداری به اخلاق حرفه‌ای (۲۱)۶ (پیاپی ۴۳)، ۲۹۲-۲۶۵.
- ۱۰) صدیقیان محمدجواد، حیرانی فروغ، معین‌الدین محمود، بابایی میبدی حمید. (۱۴۰۰). شناسایی و دسته‌بندی پیشران‌های مؤثر بر آینده آموزش حسابداری در ایران با استفاده از الگوی epistlu، آینده پژوهی ایران، 6(1) 265-290 10.30479/jfs.2021.15641.1295
- ۱۱) عبدلی محمد رضا و ابراهیمی عفت، ۱۳۹۶، عوامل مؤثر بر نگرش و شناخت اخلاق حسابداری، اخلاق در علوم و فناوری،
- ۱۲) گرکز منصور، ایمر فرشید، (۱۴۰۰). بررسی تاثیر شهود اجتماعی در تصمیم‌گیری و اهمیت آن در آموزش اخلاق حسابداری، پژوهش‌های مالی و رفتاری در حسابداری، 1(1), 20-35
- ۱۳) ملک‌پور اصل بهزاد، دستواره فرشته، (۱۳۹۹)، گداهای اخلاق حرفه‌ای در برنامه‌ریزی، توسعه پایدار محیط جغرافیایی 184-199

۱۴) نمازی محمد، رجب‌دري حسين، ۱۴۰۰، تأثير جنبه‌های آموزشی نگرش، حمايت مديران و همکاران با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی بر گسترش اخلاق حرفه‌ای حسابداری. *مطالعات اخلاق و رفتار در حسابداری و حسابرسی*،

1(1), 7-34.

۱۵) نمازی محمد، رجب‌دري حسين، اعظم روستاميمندی، ۱۳۹۶، تدوين الگوی توسعه پایدار اخلاق حرفه‌ای حسابداری، اخلاق در علوم و فناوری، ۱۲(۴)، ۰-۰.

Ethics, the art of accountants

Mohammad Javad Sediqian ^{*1}

Seyed Ali Hosseini ²

Date of Receipt: 2022/06/11 Date of Issue: 2022/07/20

Abstract

Today, we see many studies about the value and importance of observing ethical issues in all businesses. Compliance with ethics in accounting is not an exception to this rule, and valuable measures have been taken in this area as well. The importance of addressing this issue is doubled when we realize the creation of crises caused by the lack of compliance with ethical principles and the alienation of some members of the profession. Many believe that some unethical practices in the accounting and auditing profession caused the Enron scandal. A scandal that is called the biggest bankruptcy in American history in the early third millennium. Accounting is a vital profession in today's advanced economic world, because the current economic environment cannot exist without it or it will suffer major problems. Undoubtedly, the accounting profession cannot be removed without observing ethics, because the survival of this profession depends on the trust of the users of its services, and without gaining the trust of the users, the provision of services by accountants is useless. This study tries to note the need to pay attention to the art of ethics in the accounting profession and to make more aware of the importance of this issue in the accounting profession as much as possible. In this regard, at the beginning, we will deal with the issue of ethics in accounting by giving a definition of ethics in general and its types, and we will deal with the basic principles of professional ethics in accounting that are recommended to all members of this profession by the International Accounting Federation.

Keywords

Professional ethics, accounting, ethical practice

1. Director of Yazd Technical and Vocational University, Shahid Sadoughi Technical College, Yazd, Iran.
2. Bachelor's student of Technical and Vocational University of Yazd Province, Shahid Sadoughi Technical College, Yazd, Iran.